

Temeljem članka 15. stavak 2. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, na 117. sjednici održanoj 25. ožujka 2010. godine, donijelo je

PRAVILNIK

O MJERAMA KONTROLE NJUKASTL BOLESTI

POGLAVLJE I. PREDMET I POJMOVNIK

Članak 1. (Predmet)

Pravilnikom o mjerama kontrole njukastl bolesti (eng. NEWCASTLE DISEASE), (u daljnjem tekstu: Pravilnik) se propisuju mjere koje se primjenjuju u slučaju izbijanja njukastl bolesti kod:

- a) peradi i;
- b) sportskih golubova i drugih ptica koje se drže u zatočeništvu.

Članak 2. (Pojmovnik)

U ovom Pravilniku pojedini pojmovi imaju slijedeće značenje:

- a) *Perad* - kokoši, pure, biserke, patke, guske, prepelice, golubovi, fazani, jarebice koje se uzgajaju ili drže u zatočeništvu u svrhu rasploda, za proizvodnju mesa ili jaja namijenjenih prehrani ljudi ili u svrhu obnove populacije pernate divljači;
- b) *Jaja za rasplod* - jaja peradi iz točke a) ovog članka, namijenjena za inkubaciju;
- c) *Jednodnevni pilići* - pilići do 72 sata starosti, koji nisu hranjeni, uz iznimku mošusnih patki koje se mogu hraniti;
- d) *Perad za rasplod* - perad starija od 72 sata, namijenjena za proizvodnju rasplodnih jaja;
- e) *Perad za proizvodnju* - perad starija od 72 sata, namijenjena za proizvodnju mesa i/ili jaja za prehranu ljudi (ili za obnovu populacije pernate divljači);
- f) *Perad za klanje* - perad koja se izravno šalje u klaonicu na klanje što je prije moguće, a najkasnije u roku od 72 sata po prispjeću;
- g) *Jato* - sva perad istog zdravstvenog i imunosnog statusa koja se drži unutar iste nastambe ili istog ogradenog prostora i predstavlja jednu epidemiološku cjelinu;
- h) *Gospodarstvo* - nastamba ili objekt koji se koristi za uzgoj ili držanje rasplodne peradi ili peradi za proizvodnju;
- i) *Objekt* - objekt ili dio objekta ili nastambe koji se nalazi na istoj lokaciji i može biti:
 - 1) objekt za uzgoj čistih linija i djedovskih jata u kojem se proizvode jaja za leženje rasplodne peradi;
 - 2) objekt za uzgoj rasplodne peradi u kojemu se proizvode jaja za leženje peradi za proizvodnju;
 - 3) objekt za uzgoj u kojemu se perad uzgaja do faze nesenja;

- 4) valionica za inkubaciju i leženje jaja te opskrbu jednodnevnim pilićima;
- j) *Ovlašteni laboratorij* - laboratorij koji ispunjava propisane uvjete koje propisuje Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine i koji za obavljanje djelatnosti ovlašćuju mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i odgovaraju za njezin rad;
- k) *Zdravstvena inspekcija* - inspekcija zdravstvenog statusa sve peradi u objektu od strane veterinarskog inspektora;
- l) *Bolesti koje se obvezno prijavljuju* - označava zarazne bolesti s lista A, B i C (ostale bolesti) međunarodnog zoosanitarnog kodeksa OIE-a, uključujući i bolesti koje odrede mjerodavna tijela;
- m) *Mjesto izbijanja bolesti/žarište (engl. outbreak)* - je pojava jednog ili više službeno potvrđenih slučajeva bolesti na posjedu ili području, koje se nalazi na teritoriju Bosne i Hercegovine;
- n) *Zaraženo područje* - smatra se područje na kojemu je utvrđen jedan ili više izvora infekcije i na kojemu postoje mogućnosti za širenje infekcije;
- o) *Karantena* - objekt/nastamba ili skup nastambi, kao i otvorene površine oko nastambi u kojima se u uvjetima potpune izolacije drže životinje iz uvoza, tako da je spriječen neposredan ili posredan dodir s drugim životinjama dok traje provjera njihovog zdravstvenog stanja;
- p) *Usmrćivanje i neškodljivo uništavanje* - usmrćivanje i neškodljivo uništavanje sve peradi te neškodljivo uništavanje proizvoda od peradi, uz provedbu potrebitih mjera zaštite uključujući i dezinfekciju na zaraženom ili kontaminiranom mjestu;
- r) *Zaražena perad* - sva perad:
- 1) kod koje je njukastl bolest sužbeno potvrđena pretragom od strane službenog laboratorija ili;
 - 2) u slučaju sekundarnog i slijedećih izbijanja njukastl bolesti, perad kod koje su utvrđeni klinički znakovi ili postmortalne promjene koje ukazuju na njukastl bolest;
- s) *Perad za koju se sumnja da je zaražena* - sva perad koja pokazuje kliničke znakove ili postmortalne promjene temeljem kojih se može postaviti opravdana sumnja na njukastl bolest;
- t) *Perad za koju se sumnja da je kontaminirana* - sva perad koja je mogla biti izravno ili neizravno izložena virusu njukastl bolesti;
- u) *Ostaci hrane* - otpaci iz kuhinje, restorana ili odgovarajuće industrije gdje se koristi meso;
- v) *Mjerodavna tijela* (u daljnjem tekstu: mjerodavna tijela) - su Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured), Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske i Odjel za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;
- z) *Mjerodavna inspeksijska tijela* (u daljnjem tekstu: mjerodavni inspektorati) - su Federalna uprava za inspeksijske poslove Federacije Bosne i Hercegovine, Republička uprava za inspeksijske poslove Republike Srpske, Inspektorat Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;
- aa) *Sportski golub* - bilo koji prevezeni golub ili golub koji će biti prevožen iz golubarnika kako bi bio pušten, a koji nakon toga može slobodno doletjeti natrag u golubarnik ili bilo koje drugo odredište/mjesto;
- bb) *Golubarnik* - bilo koja nastambama ili mjesto gdje se drže ili uzgajaju sportski golubovi;
- cc) *Imatelji životinja* - su fizičke i pravne osobe, koje su vlasnici životinja, odnosno koje se bave uzgajanjem, zaštitom, uporabom, gajenjem, upravljanjem, obučavanjem, prijevozom ili prodajom životinja;

dd) *Sentinel životinje* - životinje prijemljive vrste koje nisu cijepljene, te koje su slobodne od infekcije virusom njukastl bolesti ili slobodne od njukastl bolesti i koje se u određenom razdoblju jednom ili više puta uzastopno pretražuju na prisutnost protutijela za virus njukastl bolesti;

ee) *Ugroženo područje* - smatra se područje, na koje se može prenijeti bolest sa zaraženog područja i na kojem postoje mogućnosti za širenje zaraze;

ff) *Mjerodavni veterinarski inspektor* - je inspektor zadužen za određeno administrativno područje.

POGLAVLJE II. MJERE U SLUČAJU POJAVE BOLESTI

Članak 3. (Prijava bolesti)

(1) U slučaju sumnje na prisustvo njukastl bolesti mjerodavna veterinarska organizacija je dužna na najbrži mogući način, a najkasnije u roku od 24 sata izvijestiti mjerodavnog veterinarskog inspektora i mjerodavna tijela entiteta, a oni su dužni obavijestiti Ured.

(2) Odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se u slučaju pojave njukastl bolesti kod divljih ptica koje žive slobodno.

Članak 4. (Mjere u slučaju sumnje na bolest na gospodarstvu)

(1) U slučaju sumnje da je perad na gospodarstvu zaražena ili kontaminirana uzročnikom njukastl bolesti mjerodavni veterinarski inspektor mora odmah provesti službeno istraživanje kako bi se potvrdila ili isključila prisutnost njukastl bolesti, a osobito mora uzeti ili narediti uzimanje uzoraka za laboratorijsku pretragu.

(2) Odmah po prijavi sumnje na njukastl bolest, mjerodavni veterinarski inspektor mora staviti gospodarstvo pod službeni nadzor i narediti provedbu slijedećih mjera:

a) utvrđivanje broja peradi na gospodarstvu, po kategorijama, uz naznaku broja uginulih životinja u svakoj kategoriji i uz naznaku u kojim kategorijama postoje vidljivi klinički znakovi, a u kojima nema znakova njukastl bolesti. Ti podaci moraju biti dnevno ažurirani, uzimajući u obzir broj valjenja ili uginuća tijekom razdoblja dok traje sumnja na bolest. Podaci moraju biti dopunjavani i dostupni na zahtjev veterinarskog inspektora ili mjerodavnih tijela, te provjereni tijekom svake službene kontrole i nadzora;

b) sva perad na gospodarstvu mora ostati na mjestu gdje se drži ili se mora zatvoriti na nekom drugom mjestu gdje je izolirana i bez kontakta s drugom peradi;

c) perad ne smije ulaziti niti napuštati gospodarstvo;

d) zabraniti kretanje ili premještanje, bez odobrenja mjerodavnog veterinarskog inspektora svih:

1) osoba, drugih životinja ili vozila s ili na gospodarstvo;

2) mesa peradi ili lešina, hrane za životinje, opreme, otpadaka, izmeta, stelje, odnosno svega na čemu se može prenijeti virus njukastl bolesti;

e) zabranu stavljanja u promet jaja s gospodarstva, osim jaja koja su otpremljena izravno u odobreni objekt za proizvodnju proizvoda od jaja i prevezena uz odobrenje mjerodavnog veterinarskog inspektora. Takvo odobrenje može se dati samo ako je udovoljeno zahtjevima iz Privitka I. ovoga Pravilnika;

f) postavljanje odgovarajućih dezobarijera na ulazu i izlazu iz objekata gdje se drži perad i na ulazu i izlazu s gospodarstva;

g) provedbu epidemiološkog istraživanja sukladno članku 7. ovoga Pravilnika.

(3) Dok su na snazi službene mjere iz stavka (2) ovog članka vlasnik ili imatelj peradi kod koje se sumnja na prisustvo njukastl bolesti mora poduzeti sve radnje kako bi se provele mjere iz stavka (2) ovog članka, osim točke g) tog stavka.

(4) Mjerodavni veterinarski inspektor može odrediti provedbu bilo koje mjere iz stavka (2) ovog članka i na drugim gospodarstvima ukoliko njihov smještaj, međusobni položaj ili kontakti s gospodarstvom gdje je postavljena sumnja na njukastl bolest ukazuju na mogućnost kontaminacije.

(5) Mjere iz st. (1) i (2) ovog članka moraju ostati na snazi dok sumnja na njukastl bolest ne bude službeno isključena.

Članak 5.

(Mjere u slučaju potvrđene bolesti na gospodarstvu)

(1) Kad je njukastl bolest službeno potvrđena kod peradi na gospodarstvu, osim mjera određenih u članku 4. stavak (2) ovoga Pravilnika, mjerodavni veterinarski inspektor mora narediti i sljedeće mjere:

a) usmrćivanje na licu mjesta sve peradi na gospodarstvu, bez odgode, a uginula ili usmrćena perad, kao i sva jaja, moraju biti neškodljivo uništena. Navedene mjere moraju biti provedene tako da se smanji opasnost od širenja bolesti;

b) uništavanje i odgovarajuću obradu bilo koje tvari ili otpadaka, kao što su hrana za životinje, stelja ili izmet koji su mogli biti kontaminirani. Ta obrada, provedena sukladno uputama mjerodavnog veterinarskog inspektora, mora osigurati uništenje virusa njukastl bolesti;

c) pronalaženje i neškodljivo uništavanje mesa peradi s gospodarstva koja je zaklana tijekom pretpostavljenog razdoblja inkubacije bolesti;

d) pronalaženje sustavom sljedivosti i uništavanje rasplodnih jaja proizvedenih tijekom pretpostavljenog razdoblja inkubacije bolesti i odnesenih s gospodarstva. Perad koja se već izvalila mora biti stavljena pod službeni nadzor, a konzumna jaja koja su proizvedena tijekom pretpostavljenog razdoblja inkubacije bolesti i koja su premještena s gospodarstva moraju biti pronađena sustavom sljedivosti i neškodljivo uništena, osim ako prije nisu bila odgovarajuće dezinficirana;

e) čišćenje i dezinfekciju objekata za smještaj peradi, njihovog okoliša, vozila koja se koriste za prijevoz i sve opreme koja je mogla biti kontaminirana, sukladno odredbama članka 11. ovoga Pravilnika, a nakon provođenja mjera propisanih u toč. a) i b) ovog stavka;

f) zabranu ponovnog uvođenja peradi na gospodarstvo najmanje 21 dan nakon završetka provedbe mjera propisanih u točki e) ovog stavka;

g) provedbu epidemiološkog istraživanja sukladno članku 7. ovoga Pravilnika.

(2) Mjerodavni veterinarski inspektor može narediti provedbu mjera određenih u stavku (1) ovog članka i na drugim susjednim gospodarstvima ukoliko njihova lokacija, raspored ili kontakt s gospodarstvom na kojem je bolest potvrđena, daje osnovu za sumnju na moguću kontaminaciju.

(3) Kad se iz jata peradi koje ne pokazuje kliničke znakove njukastl bolesti izolira virus njukastl bolesti koji ima ICIP (intracerebralni indeks patogenosti) veći od 0,7 i manji od 1,2, a referentni laboratorij OIE -a / EC iz članka 15. ovoga Pravilnika, dokaže da izolirani predmetni virus potječe od atenuiranog živog cjepiva protiv njukastl bolesti, mjerodavno tijelo može odobriti odstupanje od zahtjeva određenih u toč. od a) do f) iz stavka (1) ovog članka, pod uvjetom da je gospodarstvo o kojem je riječ stavljeno pod službeni nadzor u trajanju od 30 dana, te mora:

a) narediti provedbu mjera iz članka 4. stavak (2) toč. a), b), d), e) i f) ovoga Pravilnika;

b) zabraniti da bilo koja perad napušta gospodarstvo, osim ako se izravno prevozi u klaonicu koju je odredilo mjerodavno entitetsko tijelo. Mjerodavni veterinarski inspektor, koji je odgovoran za tu klaonicu, mora biti

obaviješten o namjeri da se perad šalje na klanje, a perad, odmah po prispjeću u klaonicu, treba držati i klati odvojeno od druge peradi.

(4) Svježe meso peradi iz stavka (3) ovog članka mora imati oznaku o zdravstvenoj ispravnosti sukladno posebnom propisu o uvjetima zdravlja životinja u odnosu na kontrolu svježeg mesa peradi namijenjenog za stavljanje na tržište.

(5) Odredbe propisane u stavku (3) ovog članka moraju se preispitivati uzimajući u obzir znanstvena postignuća, s ciljem donošenja usklađenih pravila za korištenje cjepiva protiv njukastl bolesti na teritoriju Bosne i Hercegovine.

Članak 6.

(Mjere na gospodarstvu gdje se drže dva ili više odvojenih jata)

Kad su na gospodarstvu smještene dva ili više odvojenih jata, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti odstupanje od zahtjeva određenih u članku 5. stavak (1) ovoga Pravilnika za zdrava jata na zaraženom gospodarstvu, pod uvjetom da je mjerodavni veterinarski inspektor potvrdio da se tehnološki postupci uzgoja i proizvodnje odvijaju na način da su jata u potpunosti odvojena glede smještaja, držanja i hranidbe, tako da se virus ne može proširiti s jednog jata na drugo.

Članak 7.

(Epidemiološko istraživanje)

(1) Epidemiološkim istraživanjem moraju biti prikupljeni podaci o:

a) trajanju razdoblja u kojemu je njukastl bolest prisutna na gospodarstvu ili u golubarniku;

b) mogućem podrijetlu njukastl bolesti na gospodarstvu ili u golubarniku i drugim gospodarstvima ili golubarnicima u kojima je smještena perad, golubovi ili druge ptice koje se drže u zatočeništvu, a postoji mogućnost da su zaražene ili kontaminirane iz istog izvora;

c) kretanju osoba i premještanju peradi, golubova ili drugih ptica koje se drže u zatočeništvu ili drugih životinja, vozila, jata, mesa i lešina i bilo koje druge opreme ili stvari koje su mogle prenijeti virus njukastl bolesti na ili s predmetnog gospodarstva ili golubarnika.

(2) U cilju osiguranja potpune koordinacije svih mjera potrebitih za iskorjenjivanje njukastl bolesti i provedbe epidemiološkog istraživanja, ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH uspostavlja Zajednički centar za kontrolu bolesti (u daljnjem tekstu: Zajednički centar) i imenuje direktora Ureda, kao rukovoditelja istog. Direktor Ureda imenuje članove Zajedničkog centra od predstavnika mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, a po potrebi i drugih stručnih osoba.

Članak 8.

(Mjere na moguće kontaminiranom gospodarstvu)

(1) Kad mjerodavni veterinarski inspektor ima razloga za sumnju da je perad na nekom gospodarstvu mogla biti kontaminirana zbog kretanja osoba, životinja ili vozila ili na bilo koji drugi način, to gospodarstvo mora biti stavljeno pod službenu kontrolu sukladno stavku (2) ovog članka.

(2) Svrha službene kontrole je da se odmah otkrije svaka sumnja na njukastl bolest, te utvrdi broj peradi i prati njihovo kretanje, te kad je to potrebno provedu aktivnosti propisane u stavku (3) ovog članka.

(3) Kad je gospodarstvo stavljeno pod službenu kontrolu određenu u st. (1) i (2) ovog članka, mjerodavni veterinarski inspektor mora zabraniti odvoz peradi s gospodarstva, osim izravnog prijevoza u klaonicu pod službenim nadzorom, za potrebe neodgodivog klanja. Prije izdavanja takvog odobrenja, mjerodavni veterinarski inspektor mora narediti i nadzirati provođenje kliničkog pregleda sve peradi kako bi se isključila prisutnost njukastl bolesti na gospodarstvu. Ograničenje premještanja koje je propisano u ovom članku, mora se uvesti za razdoblje od najmanje 21 dan od zadnjeg nadnevka moguće kontaminacije i mora se primjenjivati u trajanju od najmanje sedam dana.

(4) Mjerodavni veterinarski inspektor, kad smatra da uvjeti to dozvoljavaju, može ograničiti provedbu mjera propisanih ovim člankom na dio gospodarstva i na perad koja se tamo nalazi, pod uvjetom da je ta perad smještena, uzgajana i hranjena potpuno odvojeno i da o njoj brine drugo radno osoblje.

(5) Mjerodavni veterinarski inspektor, kad ima razlog za sumnju da su sportski golubovi ili bilo koji golubarnik kontaminirani virusom njukastl bolesti, mora poduzeti sve potrebite mjere ograničenja za taj golubarnik, uključujući i zabranu kretanja sportskih golubova izvan golubarnika u trajanju od 21 dan.

Članak 9.

(Mjere na zaraženom i ugroženom području)

(1) Kad je njukastl bolest službeno potvrđena kod peradi Ured, uz suglasnost sa mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, mora uspostaviti zaraženo područje u krugu od najmanje tri km oko zaraženog gospodarstva, a koje se nalazi unutar ugroženog područja u krugu od najmanje 10 km. Pri uspostavi zaraženog područja treba voditi računa o zemljopisnim, administrativnim, ekološkim i epidemiološkim čimbenicima povezanim s njukastl bolesti i o mogućnosti provedbe praćenja i nadzora.

(2) Na zaraženom području mjerodavni veterinarski inspektor mora narediti provedbu slijedećih mjera:

a) popis svih gospodarstava unutar zaraženog područja na kojima se drži perad i evidentiranje broja peradi na svakom gospodarstvu;

b) redovite obilaskе svih gospodarstava na kojima se drži perad, klinički pregled peradi uključujući, prema potrebi, uzimanje uzoraka za laboratorijsku pretragu, a o svim obilascima i nalazima mora se voditi i čuvati evidencija;

c) držanje peradi u objektu ili prostoru za uzgoj ili na nekom drugom mjestu gdje može biti izolirana;

d) korištenje odgovarajućih sredstava za dezinfekciju na ulazima i izlazima s gospodarstva;

e) kontrolu kretanja osoba koje rade s peradi, lešinama peradi i jajima, kao i vozila koja prevoze perad, lešine i jaja unutar zaraženog područja, a prijevoz peradi kroz zaraženo područje mora biti zabranjen, osim provoza peradi po glavnim cestovnim i željezničkim prometnicama;

f) zabranu premještanja peradi i rasplodnih jaja s gospodarstva na kojem se drže, osim ako to odobri mjerodavni veterinarski inspektor u slučaju prijevoza slijedećih pošiljki:

1) peradi za neposredno klanje u klaonici, po mogućnosti unutar zaraženog područja ili, ako to nije moguće, u klaonici izvan zaraženog područja, koju odredi mjerodavno tijelo entiteta. Meso takve peradi treba biti označeno posebnom oznakom o zdravstvenoj ispravnosti sukladno posebnim propisom kojima su određeni uvjeti zdravlja životinja koji utječu na trgovinu svježim mesom peradi, na unutarnjem tržištu i pri uvozu;

2) jednodnevnih pilića ili pilenki neposredno pred pronesak na gospodarstvo unutar ugroženog područja na kojemu nema druge peradi. Kad nije moguće osigurati prijevoz jednodnevnih pilića ili pilenki pred pronesak, na gospodarstvo koje se nalazi unutar ugroženog područja, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta može dopustiti prijevoz jednodnevnih pilića i kokoši na gospodarstvo izvan ugroženog područja, a navedena gospodarstva moraju biti stavljena pod službeni nadzor sukladno članku 8. stavak (2) ovoga Pravilnika;

3) rasplodnih jaja u valionicu koju je odredilo mjerodavno tijelo entiteta, a prije otpreme jaja i pripadajuća ambalaža moraju biti dezinficirani. Odobrena kretanja ili premještanja iz ove alineje i alineja 1) i 2) ove točke, moraju biti provedena pod službenim nadzorom, odmah po odobrenju. Kretanje i premještanje dozvoljava se tek nakon što je mjerodavni veterinarski inspektor obavio zdravstveni pregled na gospodarstvu. Prijevozna sredstva koja se koriste trebaju biti očišćena i dezinficirana prije i nakon uporabe;

g) zabranu odstranjivanja ili raznošenja korištene stelje ili gnojiva peradi bez odobrenja;

h) zabranu održavanja sajnova, tržnica, izložbi ili drugih okupljanja peradi ili drugih ptica.

(3) Mjere koje se primjenjuju u zaraženom području ostaju na snazi barem 21 dan nakon provođenja preliminarnog čišćenja i dezinfekcije na zaraženom gospodarstvu, sukladno članku 11. ovoga Pravilnika. Nakon provedenih mjera iz st. (2) i (3) ovog članka, zaraženo područje smatra se dijelom ugroženog područja.

(4) Na ugroženom području mjerodavni veterinarski inspektor mora narediti provedbu slijedećih mjera:

a) popis svih gospodarstava unutar ugroženog područja na kojima se drži perad;

b) kontrolu premještanja peradi i rasplodnih jaja unutar ugroženog područja;

c) zabranu premještanja i stavljanja u promet peradi izvan ugroženog područja tijekom prvih 15 dana, osim premještanja izravno na klaonicu izvan ugroženog područja, koju je odredilo mjerodavno tijelo entiteta. Meso takve peradi treba biti označeno posebnom oznakom o zdravstvenoj ispravnosti sukladno posebnom propisu kojim su određeni uvjeti zdravlja životinja i koji utječu na trgovinu svježim mesom peradi, na unutarnjem tržištu i pri uvozu;

d) zabranu kretanja rasplodnih jaja izvan ugroženog područja, osim u valionicu koju je odredilo mjerodavno tijelo entiteta. Prije otpreme jaja i pripadajuća ambalaža moraju biti dezinficirani;

e) zabranu premještanja korištene stelje ili gnojiva peradi izvan ugroženog područja;

f) zabranu održavanja sajмова, tržnica, izložbi ili drugih okupljanja peradi ili drugih ptica;

g) bez obzira na odredbe iz toč. a) i b) stavak (4) ovog članka, zabranu prijevoza peradi, osim prijevoza po glavnim cestovnim i željezničkim prometnicama.

(5) Mjere koje se primjenjuju u ugroženom području ostaju na snazi najmanje 30 dana nakon provođenja preliminarnog čišćenja i dezinfekcije na zaraženom gospodarstvu sukladno članku 11. ovoga Pravilnika.

(6) Kad zaraženo i/ili ugroženo područje prelazi na teritorij susjednih država Ured surađuje s mjerodavnim tijelom susjedne države u uspostavi područja iz stavka (1) ovog članka.

(7) Kad epidemiološko istraživanje iz članka 7. ovoga Pravilnika potvrdi da je izbijanje njukastl bolesti posljedica infekcije bez dokaza o daljnjem širenju, veličina i trajanje zaraženih i ugroženih područja mogu se smanjiti.

Članak 10. (Sljedivost)

(1) Postupke koji omogućavaju praćenje kretanja jaja, peradi i ptica koje se drže u zatočeništvu određuje Ured.

(2) Imatelj ili držatelj peradi i/ili sportskih golubova i/ili ptica koje se drže u zatočeništvu mora, na zahtjev mjerodavnog veterinarskog inspektora, dostaviti podatke o peradi i jajima koja ulaze ili napuštaju njegovo gospodarstvo, kao i podatke o natjecanjima ili izložbama na kojima su sudjelovali sportski golubovi.

(3) Sve osobe uključene u prijevoz ili trgovinu peradi, jaja, sportskih golubova i ptica koja se drže u zatočeništvu moraju, na zahtjev mjerodavnog veterinarskog inspektora, dostaviti podatke o kretanju peradi, jaja, sportskih golubova i ptica koje se drže u zatočeništvu koje su prevezli ili njima trgovali zajedno sa svim pojedinostima o tome.

Članak 11. (Dezinfekcija)

(1) Sredstva koja se koriste za dezinfekciju i njihove koncentracije moraju biti odabrana za stavljanje u promet od strane entitetskih ministarstava poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

(2) Postupci čišćenja i dezinfekcije moraju se provoditi pod službenim nadzorom i sukladno s:

- a) uputama mjerodavnog veterinarskog inspektora;
- b) postupkom čišćenja i dezinfekcije zaraženog gospodarstva, kako je propisano u Pravitku II. ovoga Pravilnika.

Članak 12.
(Laboratorijsko pretraživanje)

Prikupljanje uzoraka i laboratorijsko pretraživanje za otkrivanje prisutnosti virusa njukastl bolesti mora se provesti sukladno Pravitku III. ovoga Pravilnika.

Članak 13.
(Obavješćavanje)

Mjerodavni veterinarski inspektor, mora poduzeti sve potrebite mjere za obavješćavanje osoba na zaraženim i ugroženim područjima o ograničenjima na snazi i poduzeti sve što je potrebno za pravilnu provedbu naređenih mjera.

Članak 14.
(Referentni laboratorij)

(1) Referentni laboratorij za njukastl bolest određen je u Pravitku IV. ovoga Pravilnika. Referentni laboratorij mora:

- a) imati opremu i stručnjake osposobljene za provedbu antigenske i biološke tipizacije virusa njukastl bolesti i potvrđivanje rezultata dobivenih u ovlaštenim dijagnostičkim laboratorijima;
- b) obavljati testiranje reagensa koji se koriste u ovlaštenim laboratorijima;
- c) obavljati testiranje učinkovitosti, djelotvornosti i čistoće cjepiva dozvoljenih za profilaktičku uporabu u državi ili cjepiva koja su uskladištena za uporabu u izvanrednim situacijama.

(2) Referentni laboratorij iz Pravitka IV. ovoga Pravilnika odgovoran je za usklađivanje standarda i dijagnostičkih metoda, uporabu reagensa i testiranje cjepiva.

(3) Referentni laboratorij iz Pravitka IV. ovoga Pravilnika odgovoran je za usklađivanje standarda i dijagnostičkih metoda propisanih u drugim dijagnostičkim laboratorijima za njukastl bolest u zemlji i:

- a) može drugim laboratorijima za njukastl bolest u zemlji pribavljati dijagnostičke reagense;
- b) kontrolirati kvalitetu svih dijagnostičkih reagensa koji se koriste u zemlji;
- c) redovito organizirati provedbu komparativnih testova;
- d) čuvati izolate virusa njukastl bolesti iz slučajeva koji su bili potvrđeni u zemlji;
- e) osigurati potvrdu pozitivnih rezultata dobivenih u ovlaštenim dijagnostičkim laboratorijima.

(4) Referentni laboratorij iz Pravitka IV. ovoga Pravilnika mora surađivati s referentnim laboratorijem OIE-a/Europske unije iz članka 15. ovoga Pravilnika.

Članak 15.
(Referentni laboratorij Europske unije)

Referentni laboratorij OIE/Europske unije za njukastl bolest naveden je u Pravitku V. ovoga Pravilnika.

POGLAVLJE III. CIJEPLJENJE

Članak 16.
(Cijepljenje)

- (1) Cijepljenje protiv njukastl bolesti može se primjenjivati u profilaktičke svrhe ili kao nadopuna mjerama kontrole koje se provode pri pojavi bolesti.
- (2) Dozvoljeno je korištenje isključivo cjepiva koje je, od mjerodavnog entitetskog tijela, odobreno za stavljanje u promet.
- (3) Dodatni kriteriji za primjenu cjepiva protiv njukastl bolesti donosi Ured, uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Članak 17.
(Profilaktičko cijepljenje)

- (1) Kad se provodi profilaktičko cijepljenje protiv njukastl bolesti Ured o tome obavještava OIE, Europsku komisiju i susjedne države.
- (2) Podaci koji se trebaju dostaviti sukladno stavku (1) ovog članka moraju sadržavati:
 - a) karakteristike i sastav cjepiva koje će se koristiti;
 - b) postupke za nadzor distribucije, skladištenja i korištenja cjepiva;
 - c) vrste i kategorije peradi koje bi mogle ili će biti cijepljene;
 - d) područja na kojima bi moglo ili će biti provedeno cijepljenje;
 - e) razloge zbog kojih se cijepljenje provodi.
- (3) Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može donijeti program cijepljenja sportskih golubova. U slučaju donošenja tog programa, Ured o cijepljenju obavještava OIE, Europsku komisiju i susjedne države. Bez obzira na odredbe programa cijepljenja, mjerodavna tijela moraju osigurati da organizatori natjecanja i izložbi poduzmu sve potrebite mjere da samo sportski golubovi koji su cijepljeni protiv njukastl bolesti mogu sudjelovati na natjecanjima i izložbama.
- (4) Ured ima obvezu donijeti detaljna pravila za primjenu odredbi ovog članka i bilo kojih odstupanja koja se mogu odobriti, vodeći računa o zdravstvenom statusu zemlje.

Članak 18.
(Žurno cijepljenje)

- (1) Kad je potvrđena prisutnost njukastl bolesti, Ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH na prijedlog Ureda može, kao nadopunu drugim mjerama kontrole određenih ovim Pravilnikom, odrediti teritorijalno područje i vremenski rok u kojem će se provesti brzo i sistematično cijepljenje određenih vrsta peradi (žurno cijepljenje), pod službenom kontrolom.
- (2) Ured izvještava OIE, Europsku komisiju i susjedne države o situaciji u slučaju pojave njukastl bolesti i o programu žurnog cijepljenja.
- (3) U slučaju provedbe cijepljenja iz stavka (1) ovog članka, cijepljenje ili ponovno cijepljenje peradi na gospodarstvu, koje je predmet ograničenja iz članka 4. ovoga Pravilnika, je zabranjeno.
- (4) U slučaju provedbe cijepljenja iz stavka (1) ovog članka:
 - a) određene vrste peradi moraju se cijepiti što je prije moguće;

- b) sva perad određene vrste koja je izvaljena ili prenesena na gospodarstvo unutar područja cijepjenja mora se cijepiti, ukoliko nije cijepljena;
- c) za vrijeme postupka cijepjenja propisanog stavkom (1) ovog članka, sva perad određene vrste koja se drži na gospodarstvima unutar područja cijepjenja mora na njima i ostati, osim:
- 1) jednodnevnih pilića prenesenih na gospodarstvo unutar područja cijepjenja gdje će biti cijepljeni;
 - 2) peradi koja je odvedena izravno u klaonicu na neposredno klanje. Ukoliko se klaonica nalazi izvan područja cijepjenja, premještanje peradi može se dozvoliti tek nakon što je mjerodavni veterinarski inspektor proveo kontrolu zdravlja životinja na gospodarstvu;
 - d) kad su postupci cijepjenja predviđeni u točki a) ovog stavka provedeni, premještanja izvan područja cijepjenja mogu se dozvoliti za:
 - 1) jednodnevne piliće namijenjene proizvodnji mesa koji mogu biti premješteni na gospodarstvo gdje će se cijepiti, a to gospodarstvo mora, do klanja te peradi, biti pod nadzorom;
 - 2) perad koja je bila cijepljena prije više od 21 dan, a namijenjena je za neodgodivo klanje;
 - 3) rasplodna jaja koja potječu od peradi za rasplod koja je bila cijepljena barem prije 21 dan, a jaja i pripadajuća ambalaža moraju biti dezinficirani prije premještanja.
- (5) Mjere predviđene u stavku (4) toč. b) i d) ovog članka, moraju se provoditi tri mjeseca po završetku cijepjenja propisanog u stavku (1) ovog članka, a provedba mjera može se produžiti za

jedno ili više dodatnih tromjesečnih razdoblja.

(6) Iznimno, u odnosu na provedbu toč. a) i b) stavak (4) ovog članka, Ured uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može izuzeti pojedina jata od posebne znanstvene vrijednosti iz sistematskog cijepjenja, pod uvjetom da su poduzete sve potrebite mjere za zaštitu njihovog zdravlja i da su redovito podvrgavana serološkim pretragama.

POGLAVLJE IV. MJERE U SLUČAJU OBOLJENJA GOLUBOVA PISMONOŠA I PLAN ŽURNIH MJERA

Članak 19.

(Sumnja na pojavu njukastl bolesti u golubova pismonoša ili ptica koje se drže u zatočeništvu)

- (1) Kad postoji sumnja da su golubovi pismonoše ili ptice koje se drže u zatočeništvu zaražene njukastl bolesti, mjerodavni veterinarski inspektor mora odmah započeti sa službenim postupcima istrage u svrhu potvrđivanja ili prijave prisutnosti bolesti, a naročito mora odmah uzeti odgovarajuće uzorke za laboratorijske pretrage ili provjeriti da su isti uzeti.
- (2) Odmah po primitku obavijesti o sumnji, mjerodavni veterinarski inspektor mora staviti gospodarstvo ili golubarnik pod službeni nadzor i narediti da niti jedan golub ili ptica koja se drži u zatočeništvu niti bilo šta drugo čime bi se mogao prenijeti virus njukastl bolesti ne smije napustiti golubarnik ili gospodarstvo.
- (3) Mjere određene u st. (1) i (2) ovog članka moraju ostati na snazi dok Ured, uz suglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, ne isključi sumnju na njukastl bolest.
- (4) Nakon što je prisutnost njukastl bolesti službeno potvrđena, mjerodavni veterinarski inspektor odmah mora narediti i nadzirati:
 - a) primjenu mjera kontrole i iskorjenjivanja bolesti određenih u članku 5. stavak (1) toč. a), b), e) i f) ovoga Pravilnika, za golubove pismonoše ili ptice koje se drže u zatočeništvu i golubarnike zaražene njukastl bolesti ili;

b) zabranu premještanja golubova ili ptica koje se drže u zatočeništvu izvan golubarnika ili gospodarstva tijekom najmanje 60 dana nakon nestanka kliničkih znakova njukastl bolesti i uništenje ili obradu bilo kojeg materijala ili otpada koji bi mogli biti kontaminirani. Obrada mora biti provedena na način da je uništen sav prisutni virus njukastl bolesti i sav otpad koji se nakupio tijekom toga 60-dnevnog razdoblja i;

c) epidemiološko istraživanje sukladno članku 7. ovoga Pravilnika.

(5) Kad je potrebno, mjerodavna tijela entiteta moraju dostaviti Uredu podatke o stanju bolesti i mjerama kontrole koje se primjenjuju, sukladno obrascu iz Privitka VI. ovoga Pravilnika.

Članak 20. (Ostaci hrane)

(1) Zabranjeno je korištenje ostataka hrane za hranjenje peradi, a koji potječu iz međunarodnih prijevoznih sredstava, kao što su brodovi, kopnena vozila ili zrakoplovi. Takvi ostaci hrane moraju se sakupiti i uništiti pod službenim nadzorom.

(2) Zabranjeno je korištenje ostataka hrane osim one opisane u stavku (1) ovog članka ili otpada od peradi, koja može biti odobrena za hranjenje peradi samo ako je prije toga odgovarajuće termički obrađeno kako bi se osiguralo da se virus njukastl bolesti ne može proširiti ili je uništen.

Članak 21. (Plan žurnih mjera)

(1) Ured mora izraditi Plan žurnih mjera koji sadrži mjere koje će se provoditi u slučaju izbijanja njukastl bolesti. Plan žurnih mjera mora osigurati pristup objektima, opremi, osoblju i drugim sredstvima potrebitim za brzo i učinkovito iskorjenjivanje bolesti. Također, Plan žurnih mjera mora sadržavati precizne podatke o količinama cjepiva potrebitim za provedbu žurnog cijepljenja.

(2) Kriteriji koji se moraju primjenjivati pri izradi Plana žurnih mjera određeni su u Privitku VII.

ovoga Pravilnika.

(3) Plan žurnih mjera izrađen je sukladno kriterijima iz Privitka VII. ovoga Pravilnika.

(4) Plan žurnih mjera može se naknadno mijenjati i nadopunjavati sukladno novim iskustvima i razvoju situacije u odnosu na njukastl bolest.

POGLAVLJE V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22. (Ujednačena primjena)

(1) Kad je to potrebno, u svrhu primjene mjera na koje se odnosi ovaj Pravilnik mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH imaju pravo ostvariti uvid u provođenju mjera kontrole na licu mjesta. U tu svrhu će se pregledati reprezentativni broj objekata kako bi se potvrdilo da je postupljeno sukladno odredbama ovoga Pravilnika.

(2) Program kontrole provođenja mjera zajednički izrađuju mjerodavna tijela.

Članak 23. (Privici Pravilnika)

Privici od I. do VII. tiskani su uz ovaj Pravilnik i čine njegov sastavni dio.

Članak 24. (Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 74 /10
25. o`ujka 2010. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Nikola Špirić, v. r.

PRIVITAK I.

ODOBRENJE ZA ODVOZ JAJA S GOSPODARSTVA (članak 4. stavak (2) točka e) ovoga Pravilnika)

Za odobrenje, koje izdaje mjerodavni veterinarski inspektor, radi prijevoza jaja sa sumnjivog gospodarstva, iz članka 4. stavak (2) točka e) ovoga Pravilnika, u odobreni objekt za proizvodnju i preradu proizvoda od jaja, sukladno posebnim propisom o higijeni i zdravstvenim problemima koji utječu na proizvodnju i stavljanje na tržište proizvoda od jaja (u daljnjem tekstu: određeni objekt), moraju se ispuniti slijedeći uvjeti:

a) jaja sa sumnjivog gospodarstva moraju:

1) udovoljavati odredbama posebnog propisa o higijeni i zdravstvenim problemima koji utječu na proizvodnju i stavljanje na tržište proizvoda od jaja (*Odluka o načinu obavljanja veterinarsko-zdravstvenih pregleda i kontrole životinja prije klanja i proizvoda životinjskog podrijetla "Službeni glasnik BiH", broj 82/06*);

2) se otpremiti izravno sa sumnjivog gospodarstva u određeni objekt, a svaku pošiljku mora prije otpreme zapečatiti mjerodavni veterinarski inspektor koji nadzire sumnjivo gospodarstvo i pošiljka mora ostati zapečaćena tijekom prijevoza do određenog objekta.

b) mjerodavni veterinarski inspektor na sumnjivom gospodarstvu dužan je obavijestiti mjerodavnog veterinarskog inspektora na području gdje se nalazi određeni objekt o namjeri slanja jaja;

c) mjerodavni veterinarski inspektor, odgovoran za određeni objekt, mora narediti da:

1) se jaja iz točke a) alineja 2) ovoga Privitka drže izolirano od drugih jaja od trenutka kad stignu u objekt do njihove prerade;

2) se ljuske takvih jaja smatraju visokorizičnim materijalom i da se s njima postupa sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;

3) se ambalaža za pakiranje, vozila koja se koriste pri prijevozu iz točke a) alineja 2) ovoga Privitka i svi prostori koji dođu u doticaj s jajima očiste i dezinficiraju na način koji uništava sav virus njukastl bolesti;

4) se o svim pošiljkama prerađenih jaja obavijesti mjerodavni veterinarski inspektor koji nadzire sumnjivo gospodarstvo.

PRIVITAK II.

POSTUPAK ČIŠĆENJA I DEZINFEKCIJE ZARAŽENOG GOSPODARSTVA

Preliminarno čišćenje i dezinfekcija

(1) Kad su lešine peradi uklonjene u svrhu neškodljivog uništavanja, oni dijelovi gospodarstva u kojima je perad bila smještena i bilo koji dijelovi drugih zgrada, dvorišta i gospodarstva, koji su kontaminirani za vrijeme klanja ili postmortalnog pregleda moraju se poprskati dezinficijensom odobrenim za uporabu sukladno članku 11. ovoga Pravilnika.

(2) Bilo koje tkivo peradi ili jaja koja su mogla kontaminirati zgrade, dvorišta, opremu i druge dijelove gospodarstva, moraju biti pažljivo prikupljena i neškodljivo uništena zajedno s lešinama.

(3) Korišteni dezinficijens mora ostati na površinama barem 24 sata.

Završno čišćenje i dezinfekcija

(1) Masnoću i nečistoću potrebno je odstraniti sa svih površina primjenom sredstva za odmašćivanje i zatim ih isprati vodom.

(2) Nakon pranja vodom kako je opisano u stavku (1), mora se provesti još jedno prskanje dezinficijensom.

(3) Nakon sedam dana prostori se moraju tretirati sredstvom za odmašćivanje, zatim ih treba isprati hladnom vodom, poprskati dezinficijensom te ponovno isprati vodom.

(4) Korištena stelja i gnoj moraju se obraditi na način da je uništen virus njukastl bolesti, što mora uključivati najmanje jedan od slijedećih postupaka:

a) spaljivanje ili obradu parom pri temperaturi od 70°C;

b) zakopavanje dovoljno duboko da se spriječi pristup štetočinama i divljim pticama;

c) stavljanje na gomilu i vlaženje (ako je potrebno kako bi se pospješila fermentacija), te pokrivanje da se postigne temperatura od 20°C i ostaviti pokriveno 42 dana tako da se spriječi pristup štetočinama i divljim pticama.

PRIVITAK III.

DIJAGNOSTIČKI POSTUPCI ZA POTVRDU I DIFERENCIJALNU DIJAGNOSTIKU NJUKASTL BOLESTI

(1) Za izdvajanje i karakterizaciju virusa njukastl bolesti moraju se koristiti postupci iz ovoga Privitka, kao smjernice i minimum kriterija koji će se primjenjivati u dijagnosticiranju njukastl bolesti.

(2) Virus koji uzrokuje njukastl bolest je prototip virusa skupine Paramyxoviridae. Trenutačno postoji devet serološki različitih skupina ptičjih paramiksovirusa označenih od PMV-1 do PMV-9. Svi virusi njukastl bolesti pripadaju skupini PMV-1. Za potrebe dijagnostičkih postupaka za potvrdu i diferencijalnu dijagnostiku njukastl bolesti primjenjuje se slijedeća definicija:

"Njukastl bolest" je infekcija peradi uzrokovana ptičjim sojem paramiksovirusa 1, s intracerebralnim indeksom patogenosti (ICPI) u jednodnevnih pilića većim od 0,7.

Poglavlje I. UZIMANJE I OBRADA UZORAKA

Uzorci

Brisevi kloake (ili izmet) i trahealni obrisci bolesnih ptica, izmet ili sadržaj crijeva, tkivo mozga, dušnik, pluća, jetra, slezena i drugi očito zahvaćeni organa svježih lešina ptica.

Obrada uzoraka

Organi i tkiva navedeni u stavku (1) - (Uzorci) ovoga Poglavlja mogu biti zajedno obrađeni (engl. pooled), ali je neophodno da se izmet obradi odvojeno. Obrisici se trebaju potpuno uroniti u dovoljnu količinu otopine antibiotika. Uzorci izmeta i organa trebaju se homogenizirati (u zatvorenoj miješalici ili koristeći tarionik i sterilni pijesak) u otopini antibiotika, dok se ne dobije 10 - 20% suspenzija (m/v). Suspenziju treba ostaviti otprilike dva sata na sobnoj temperaturi (ili na 4 C preko noći) zatim se pročiste centrifugiranjem (npr. 800 do 1 000 g tijekom 10 minuta).

Otopina antibiotika

Za uzorke izmeta potrebite su visoke koncentracije antibiotika, a uobičajna mješavina je 10 000 jedinica/ml penicilina, 10 mg/ml streptomcina, 0,25 mg/ml gentamicina i 5 000 jedinica/ml mikostatina u puferiranoj fiziološkoj otopini (PBS). Za uzorke tkiva i obriske dušnika ove se koncentracije mogu smanjiti do pet puta. Za sprječavanje rasta klamidije, može se dodati 50 mg/ml oksitetraciklina. Pri pripremi otopine antibiotika, svakako je potrebno provjeravati pH nakon dodavanja antibiotika i podesiti ga na pH od 7,0 do 7,4.

Poglavlje II. IZDVAJANJE VIRUSA

Izdvajanje virusa u kokošjim embrijima

(1) Po 0,1 do 0,2 ml pročišćenog supernatanta se inokulira u alantoisnu šupljinu svakog od najmanje četiri kokošja embrija koji su bili inkubirani 8 do 10 dana. Idealno bi bilo koristiti embrije iz jata slobodnog od patogena (SPF), ali ako to nije moguće prihvatljivo je korištenje embrija koji potječu iz jata za koje je utvrđeno da je slobodno od protutijela virusa njukastl bolesti. Inokulirana jaja se inkubiraju na temperaturi od 37°C i pregledavaju svaki dan prosvjetljavanjem. Jaja s mrtvim ili umirućim embrijima i sva ostala jaja se šest dana nakon inokulacije trebaju ohladiti na 4°C, a alantoisno-amnionska tekućina se testira na hemaglutinacijsku aktivnost. Ukoliko nema hemaglutinacije, gore opisani postupak treba ponoviti koristeći nerazrijeđenu alantoisno-amnionsku

tekućinu kao inokulat.

(2) Kad se utvrdi hemaglutinacija, prisutnost bakterija treba isključiti putem bakteriološke pretrage. Ukoliko su bakterije prisutne, tekućine treba filtrirati kroz 450-nm membranski filter, dodaju im se antibiotici i s njima se inokuliraju kokošji embriji kako je gore opisano.

Poglavlje III. DIFERENCIJALNA DIJAGNOSTIKA

Preliminarna diferencijacija

Svi hemaglutinirajući virusi moraju biti odmah dostavljeni nacionalnom referentnom laboratoriju iz Privitka IV. ovoga Pravilnika na potpunu identifikaciju, karakterizaciju i test patogenosti. Važno je što prije uvesti privremene mjere kontrole za njukastl bolest s ciljem ograničavanja širenja virusa, a ovlaštene laboratoriji moraju biti u mogućnosti identificirati prisutnost virusa njukastl bolesti. Hemaglutinirajuće tekućine moraju biti testirane inhibicijom hemaglutinacije, kako je opisano u Poglavlju V. i VI. ovoga Privitka. Pozitivna inhibicija (2⁴ ili više) s poliklonskim antiserumom, specifičnim za virus njukastl bolesti, koji ima titar najmanje 2⁹ treba poslužiti kao preliminarna identifikacija na temelju koje se uvode privremene mjere kontrole.

Potvrda

(1) Nacionalni laboratorij mora provesti potpunu diferencijalnu dijagnostiku bilo kojeg hemaglutinirajućeg uzročnika. Potvrda virusa njukastl bolesti mora se provesti testom inhibicije hemaglutinacije s monospecifičnim pilećim antiserumom. Testovi indeksa intracerebralne patogenosti koji su opisani u Poglavlju VII. ovoga Privitka moraju provesti za sve pozitivne izolate. Indeksi patogenosti veći od 0,7 ukazuju na prisutnost virusa u slučaju kojeg se mora narediti potpuna provedba mjera kontrole.

(2) Razvoj tipizacije virusa njukastl bolesti, a posebice tehnike s monoklonskim protutijelima, omogućio je grupiranje sojeva i izolata u skupine. Posebice, sada su dostupna neka monoklonska protutijela koja su specifična

za sojeve cjepiva koji se koriste na teritoriju Europske unije, a mogu se uporabljavati u jednostavnim testovima inhibicije hemaglutinacije

(3) Obzirom da se živi sojevi vakcine mogu često izdvojiti iz uzoraka uzetih od peradi, prednost je njihova brza identifikacija u nacionalnom laboratoriju iz Privitka IV. ovoga Pravilnika. Takva monoklonska protutijela osigurava referentni laboratorij Europske unije iz članka 15. ovoga Pravilnika i iste dostavlja nacionalnim laboratorijima da se omogući potvrda izolacije cijepnih virusa.

(4) Nacionalni laboratoriji moraju dostaviti sve hemaglutinirajuće uzročnike referentnom laboratoriju OIE/Europske unije.

Daljnje tipiziranje i karakterizacija izolata

Referentni laboratorij OIE/Europske unije mora dobiti od nacionalnih laboratorija sve hemaglutinirajuće viruse za daljnje antigenske i genetičke studije da se, sukladno mjerodavnošću i dužnostima referentnog laboratorija, omogući bolje razumijevanje epidemiologije njukastl bolesti u Europskoj uniji.

Poglavlje IV.

BRZI TESTOVI ZA OTKRIVANJE VIRUSA I PROTUTJELA ZA VIRUS NJUKASTL BOLESTI

Brzi testovi za otkrivanje virusa njukastl bolesti kod cijepljenih ptica i otkrivanje protutijela kod necijepjenih ptica su opisani dolje:

Otkrivanje virusa njukastl bolesti

Za dijagnostiku infekcije u cijepjenih ptica koristi se nekoliko brzih testova koji izravno otkrivaju antigene njukastl bolesti. Do danas se najviše koriste fluorescentni testovi na uzdužnim odsječcima dušnika i peroksidazni testovi na mozgu. Nema razloga za sumnju da se drugi izravni testovi za otkrivanje antigena ne bi mogli primjenjivati za dijagnostiku infekcija virusom njukastl bolesti.

Nedostatak takvih testova je nepraktičnost pretraživanja svih potencijalnih mjesta replikacije virusa njukastl bolesti u cijepjenih ptica. Na primjer, negativan nalaz u dušniku ne isključuje moguće postojanje virusa u crijevima. Za rutinsku dijagnostiku njukastl bolesti se ne preporuča niti jedna metoda izravnog otkrivanja antigena virusa, premda u određenim okolnostima takvi testovi mogu biti od koristi.

Otkrivanje protutijela kod necijepjenih ptica

Inhibicija hemaglutinacije se uobičajeno koristi za dokaz i određivanje razine protutijela za virus njukastl bolesti, a preporuke za izvođenje testa opisane su u Poglavlju V. i VI. ovoga Privitka. Međutim, imunoenzimski testovi (ELISA) mogu biti uspješno korišteni za otkrivanje protutijela virusa. Preporuča se, ukoliko se želi na razini regionalnih laboratorija koristiti ELISA, da test

nadzire nacionalni laboratorij iz Privitka IV. ovoga Pravilnika.

a) Uzorci

Uzorci krvi trebaju se uzeti od svih ptica ako je jato manje od 20 ptica, odnosno od 20 ptica iz većih jata (ovo će dati 99% vjerojatnosti u otkrivanju barem jednog seropozitivnog slučaja ukoliko je 25% jata ili više pozitivno, bez obzira na veličinu jata). Krv treba pustiti da se zgruša, zatim se odvoji serum za test.

b) Pretraživanje na protutijela

Pojedinačne uzorke seruma treba testirati na sposobnost inhibicije hemaglutinirajućeg antigena virusa njukastl bolesti u standardnom testu inhibicije hemaglutinacije, kako je definirano u Poglavlju VI. ovoga Privitka. Različita su mišljenja treba li za inhibiciju hemaglutinacije koristiti 4 ili 8 hemaglutinacijskih jedinica. Čini se da su obje solucije ispravne, a izbor treba prepustiti nacionalnim laboratorijima. Antigen koji se koristi utjecat će na razinu na kojoj se serum smatra pozitivan: pri 4 hemaglutinacijske jedinice pozitivan je svaki serum s titrom 2^4 ili više, pri 8 hemaglutinacijskih jedinica pozitivan je svaki serum s titrom 2^3 ili više.

Poglavlje V. HEMAGLUTINACIJSKI (HA) TEST

Reagensi

- a) Izotonična fiziološka otopina, puferirana s fosfatnim puferom (PBS) (0,05 M) na pH 7,0 - 7,4;
- b) Eritrociti, uzete od najmanje tri pijetla ili kokoši slobodne od specifičnih patogena (ako to nije moguće, krv se može uzeti od ptica koje su redovito testirane i za koje je dokazano da su slobodne od protutijela za virus njukastl bolesti), dodati u jednak volumen Alseverove otopine. Eritrocite je potrebno prije uporabe tri puta isprati otopinom PBS. Za test se preporuča 1% suspenziju (hematokrit v/v) u PBS-u;
- c) Za standardni antigen se preporuča soj Ulster 2C virusa njukastl bolesti.

Postupak

- a) U svaku jažicu plastične mikroploče staviti 0,025 ml otopine PBS (treba koristiti ploče s jažicama s V-dnom);
- b) U prvu jažicu staviti 0,025 ml suspenzije virusa;
- c) Pomoću mikrotitracijskog razrjeđivača napraviti dvostruka serijska razrjeđenja (1:2 do 1:4096) virusa uzduž mikrotitar ploče;
- d) U svaku jažicu dodati još po 0,025 ml PBS-a;
- e) U svaku jažicu dodati po 0,025 ml 1% eritrocita;
- f) Lagano protresti i ostaviti na 4°C;
- g) Ploče se očitavaju 30-40 minuta kasnije, kad se natalože eritrociti u kontrolnim jažicama;

Očitavati tako da se u nagnutoj mikrotitar ploči promatra prisutnost ili odsutnost toka eritrocita u obliku suze. U jažicama gdje nije došlo do hemaglutinacije eritrociti bi morali teći jednako brzo kao eritrociti u kontrolnim jažicama bez virusa;

h) HA titar je najveće razrjeđenje virusa, koja uzrokuje aglutinaciju eritrocita. Smatra se da takvo razrjeđenje sadrži jednu HA jedinicu (HAJ). HA titar može se točnije odrediti ukoliko se naprave dvostruka serijska razrjeđenja virusa s početnim razrjeđenjem 1:3, 1:4, 1:5, 1:6 i slično. Ovaj se postupak preporuča za točnu pripremu antigena za test inhibicije hemaglutinacije (vidi Poglavlje VI.).

Poglavlje VI. TEST INHIBICIJE HEMAGLUTINACIJE (IH)

Reagensi (vidi Poglavlje V.)

- a) Fiziološka otopina s fosfatnim puferom (PBS);
- b) Virusna suspenzija, razrijeđena u PBS-u tako da sadrži 4 ili 8 HAJ;
- c) 1% eritrociti pijetla ili kokoši;
- d) Negativni kontrolni kokošji serum;
- e) Pozitivni kontrolni kokošji serum.

Postupak

- a) U svaku jažicu mikroploče staviti po 0,025 ml PBSa (koriste se ploče s jažicama s V-dnom);
- b) U prvu udubinu ploče staviti 0,025 ml seruma;
- c) Korištenjem mikrotitracijskog razrjeđivača napravimo dvostruke razrijedenosti seruma po ploči;
- d) Dodati 0,025 ml razrijedene virusne suspenzije, koja sadrži 4 ili 8 HAJ;
- e) Lagano protresti i ostaviti ploču na 4°C najmanje 60 minuta ili na sobnu temperaturu najmanje 30 minuta;
- f) U sve jažice dodati po 0,025 ml 1% eritrocita;
- g) Lagano protresti i ostaviti na 4°C;
- h) Ploče se očitavaju nakon 30 do 40 minuta kad se natalože eritrociti u kontrolnim jažicama. Očitavati tako da se u nagnutoj mikrotitar ploči promatra prisutnost ili odsutnost toka u obliku suze s istom brzinom koju ima tok u kontrolnim jažicama, koje sadrže samo eritrocite (0,025 ml) i PBS (0,05 ml);
- i) Titar IHA je najveće razrjeđenje antiseruma koje uzrokuje potpunu inhibiciju 4 ili 8 jedinica virusa (svaki put test mora uključivati HA titraciju da se potvrdi prisutnost zahtijevanih HAJ);
- j) Rezultati su važeći kad je titar negativnog kontrolnog seruma manji od 2³ za 4 HAJ ili 2² za 8 HAJ i kad titar pozitivnog kontrolnog seruma na odstupa za više od jednog razrjeđenja od njegovog standardnog titra.

Poglavlje VII.

TEST INDEKSA INTRACEREBRALNE PATOGENOSTI

1. Zaražena, svježe dobivena alantoisna tekućina (HA titar mora biti veći od 2⁴) se razrijedi 1:10 u sterilnoj, izotoničnoj otopini (protutijela se ne smiju uporabiti).
2. 0,05 ml razrijedenog virusa se ubrizga intracerebralno u svakog od deset jednodnevnih pilića (npr. 24 sata; 40 sati nakon valenja). Pilići bi trebali biti izleženi iz jaja dobivenih od jata slobodnog od specifičnih patogena.
3. Pilići se promatraju u razmacima od 24 sata tijekom osam dana.
4. Pri svakom promatranju svaki se pilić boduje: 0 = normalna, 1 = bolesna, 2 = mrtva.
5. Indeks se računa kako je prikazano u slijedećem primjeru:

Klinički znakovi	Dan nakon inokulacije (broj pilića)								Ukupno	Rezultat
	1	2	3	4	5	6	7	8		
normalni	10	4	0	0	0	0	0	0	14x0	= 0
bolesni	0	6	10	4	0	0	0	0	20x1	= 20
mrtvi	0	0	0	6	10	10	10	10	46x2	= 92
									Ukupno = 112	
Indeks je srednja vrijednost po piletu po pregledu = 112,80 = 1,4										

Poglavlje VIII.

TEST SPOSOBNOSTI TVORBE PLAKA

1. Uobičajeno je uporabiti niz razrjeđenja virusa kako bi se osigurala prisutnost optimalnog broja plakova na ploči. Desetorostruka razrjeđenja do 10⁻⁷ u PBS-u bi trebala biti dovoljna.

2. Kulture pilećih embrionalnih stanica ili odgovarajuća stanična linija (npr. Madin-Darby stanična kultura goveđeg bubrega) pripreme se u Petrijevim zdjelicama promjera 5 cm.
3. 0,2 ml svakog razrijeđenog virusa doda se u svaku od dvije Petrijeve zdjelice i ostavi da se virus apsorbira tijekom 30 minuta.
4. Nakon trokратnog ispiranja PBS-om, zaražene stanice se preliju odgovarajućim medijem koji sadrži 1% agar sa ili bez 0,01mg/ml tripsina. Važno je da se mediju za prekrivanje ne dodaje serum.
5. Nakon 72 sata inkubacije pri 37°C plakovi bi morali biti dovoljno veliki. Najbolje se vide kad se gornji sloj agara odstrani, a stanični sloj oboji s kristalno ljubičastim (0,5 m/v) etanolom (25% v/v).
6. Svi virusi, inkubirani u prisutnosti tripsina u prekrivenom sloju, moraju dati jasno vidljive plakove. Kad u sloju za prekrivanje nema tripsina, samo virusi koji su virulentni za kokoši proizvode plakove.

PRIVITAK IV.

NACIONALNI REFERENTNI LABORATORIJ ZA NJUKASTL BOLEST

Nacionalni referentni laboratorij za njukastl bolest je:

Veterinarski fakultet

Centar za peradarstvo

Zmaja od Bosne 90

71000 Sarajevo

PRIVITAK V.

REFERENTNI LABORATORIJ OIE/EUROPSKE UNIJE ZA NJUKASTL BOLEST

Referentni laboratorij OIE/Europske unije za njukastl bolest

(eng. newcastle disease) je:

Central Veterinary Laboratory

New Haw

Weybridge

Surrey KT15 3 NB

United Kingdom

PRIVITAK VI.

NJUKASTL BOLEST

SPORTSKI GOLUBOVI I PTICE KOJE SE DRŽE U ZATOČENIŠTVU

1. Lokacija:

- golubarnika: _____

- gospodarstva: _____

2. Ime i prezime (imena i prezimena) i adresa (adrese) imatelj: _____
3. Sumnja na njukastl bolest:
- a) nadnevak: _____
- b) razlog: _____
- c) broj: - golubova koji se drže u vrijeme sumnje na bolest: _____
- ptica koje se drže u zatočeništvu: _____
4. Potvrda njukastl bolesti:
- a) nadnevak: _____
- b) potvrdio: _____
- c) klinički znakovi primijećeni u vrijeme potvrde bolesti: _____
5. Status cijepljenja u vrijeme sumnje na bolest: _____
6. Ograničenje premještanja uvedeno (nadnevak): _____
7. Ograničenje premještanja ukinuto (nadnevak): _____
8. Broj jata koja su smještena u krugu od jednog kilometra od golubarnika ili gospodarstva iz točke 1.: _____

PRIVITAK VII.

MINIMALNI KRITERIJI ZA PLANOVE ŽURNIH MJERA

Planovi žurnih mjera moraju ispuniti najmanje slijedeće:

1. uspostavljen nacionalni krizni centara koji koordinira i usklađuje sve mjere kontrole u zemlji;
2. sastavljenu listu lokalnih kriznih centara za kontrolu bolesti koji imaju odgovarajuće mogućnosti za koordinaciju mjera kontrole bolesti na lokalnoj razini;
3. sadržavati detaljne podatke o osoblju koje provodi mjere kontrole, njihovoj osposobljenosti i odgovornostima;
4. svaki lokalni krizni centar mora biti u mogućnosti brzo kontaktirati osobe ili organizacije koje su izravno ili neizravno povezane s izbijanjem bolesti;
5. imati na raspolaganju opremu i materijale koji su potrebiti za ispravno provođenje mjera za kontrolu bolesti;
6. izradene detaljne upute o mjerama koje treba poduzeti u slučaju sumnje i potvrde infekcije ili kontaminacije, uključujući predlaganje načina za neškodljivo uništavanje lešina;
7. uvođenje programa edukacije radi održavanja i unaprjeđenja osposobljenosti u terenskim i administrativnim postupcima;

8. određeni dijagnostički laboratoriji koji imaju prostore za post-mortem pretrage, potrebite kapacitete za serologiju i histologiju, itd. te održavati osposobljenost za brzu dijagnostiku. Mora se osigurati sustav brze dostave uzoraka;

9. podatke o količinama cjepiva protiv njukastl bolesti, koje su procijenjene da će biti potrebite u slučaju provedbe žurnog cijepljenja;

10. mora se odrediti pravna osnova za provođenje mjera određenih Planom žurnih mjera.